

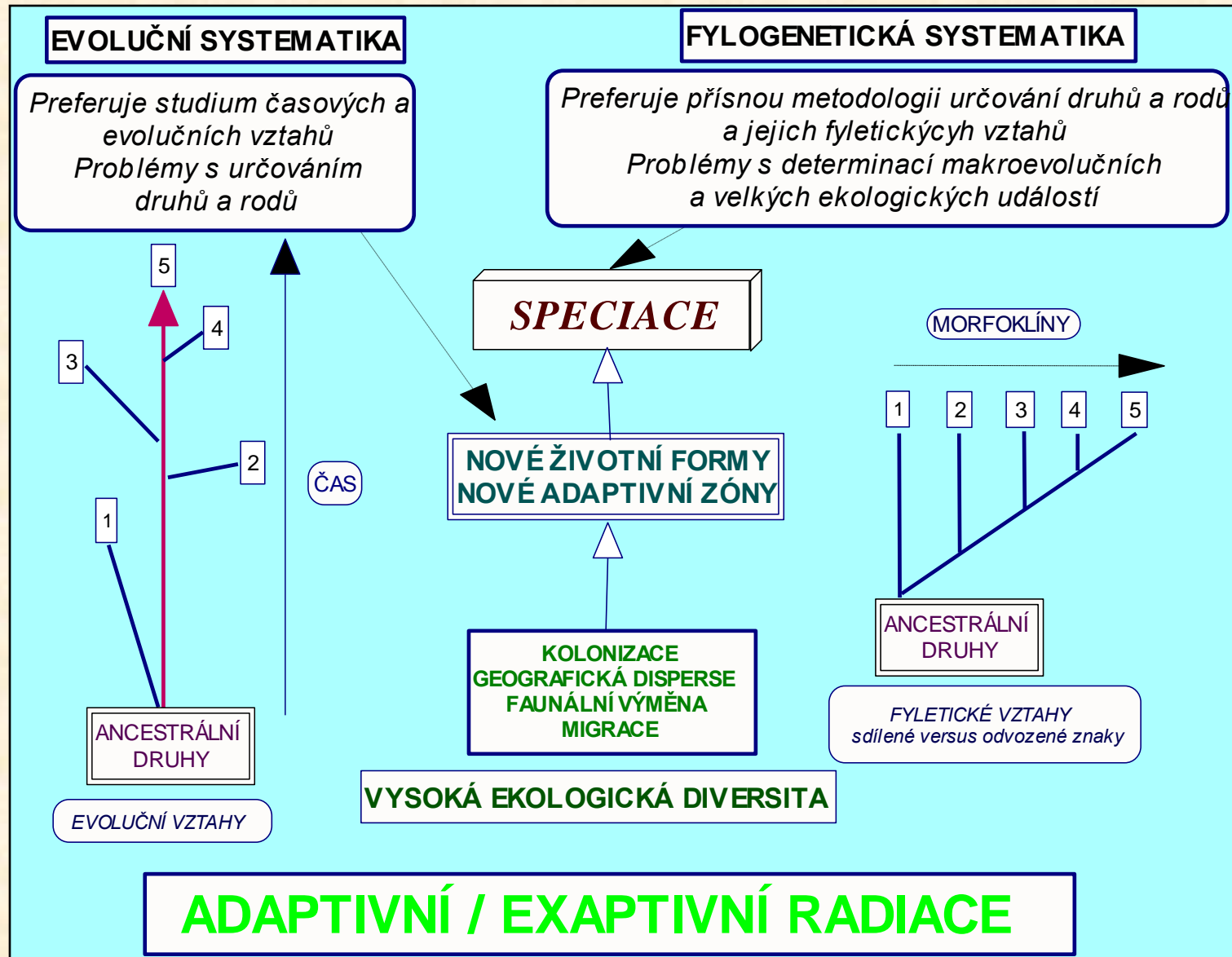
Primatologie II.

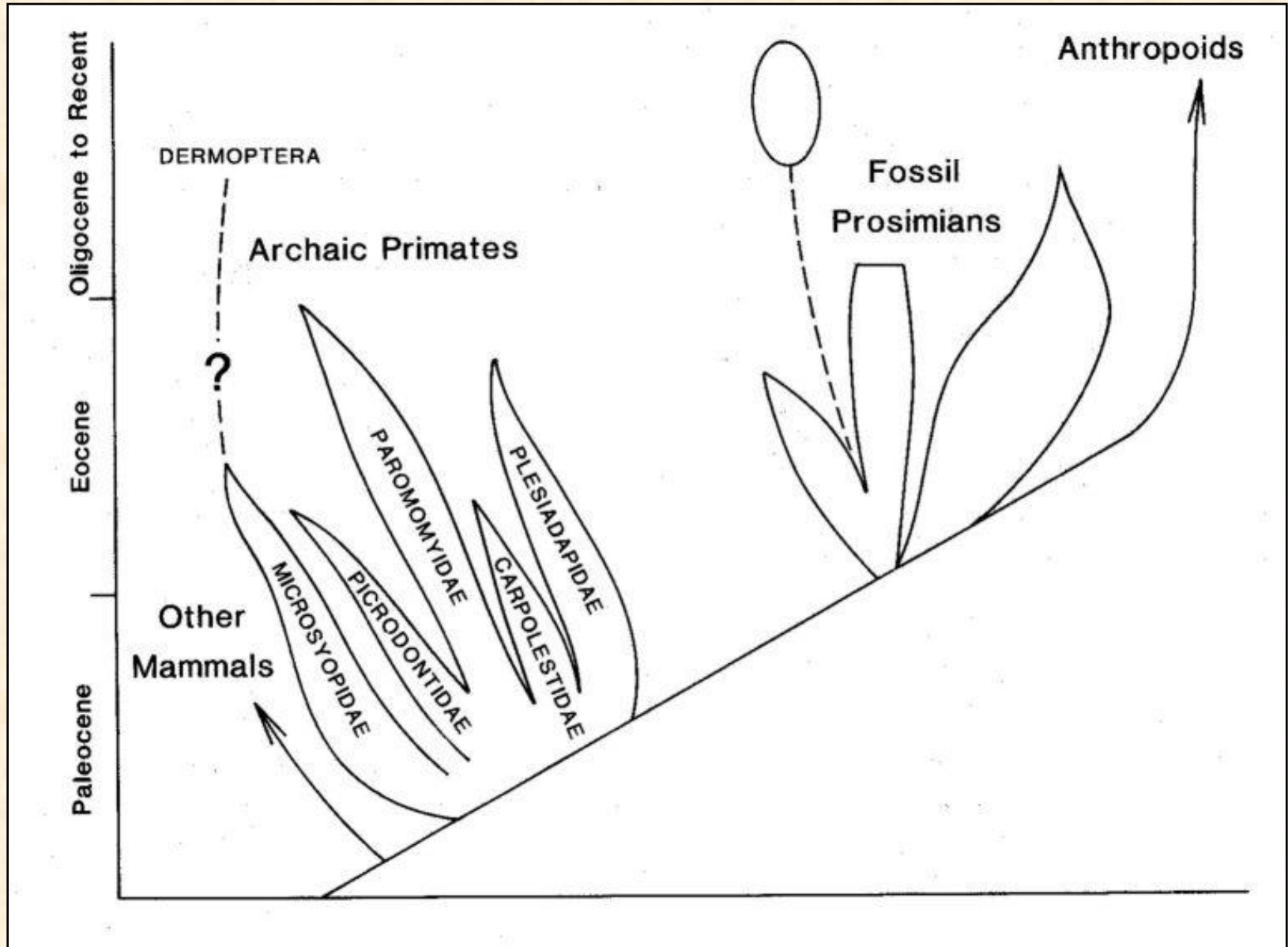
Doc. Václav Vančata

katedra biologie a ekologické Ped F UK

Makroevoluční a mikroevoluční procesy

Fylogeneze primátů - Fleagle 1988

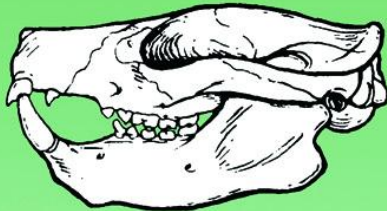

Rozdíly mezi archaickými primáty a „pra“ poloopicemi

Archaičtí primāti

neuzavřená očnice

velké řezáky
velká diastéma

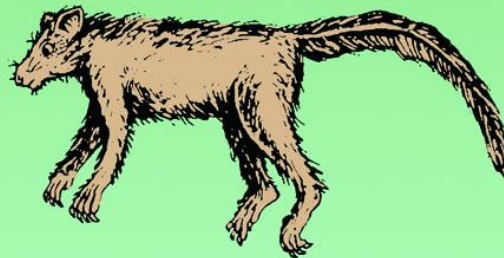
velmi malý
mozek

archaická
stavba ucha

dlouhé úzké čelisti

drápky

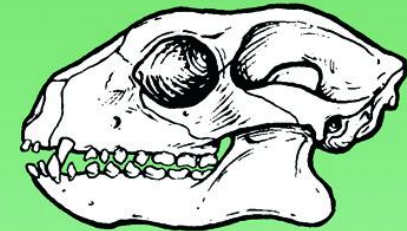
chybí oposice palce

Poloopice

uzavřená očnice

malé řezáky
a velké špičáky

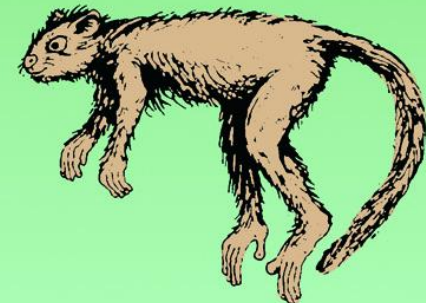

větší mozek

kratší a širší čelisti

nehty

schopnost oposice palce

Současný pohled na fylogenezi primátů

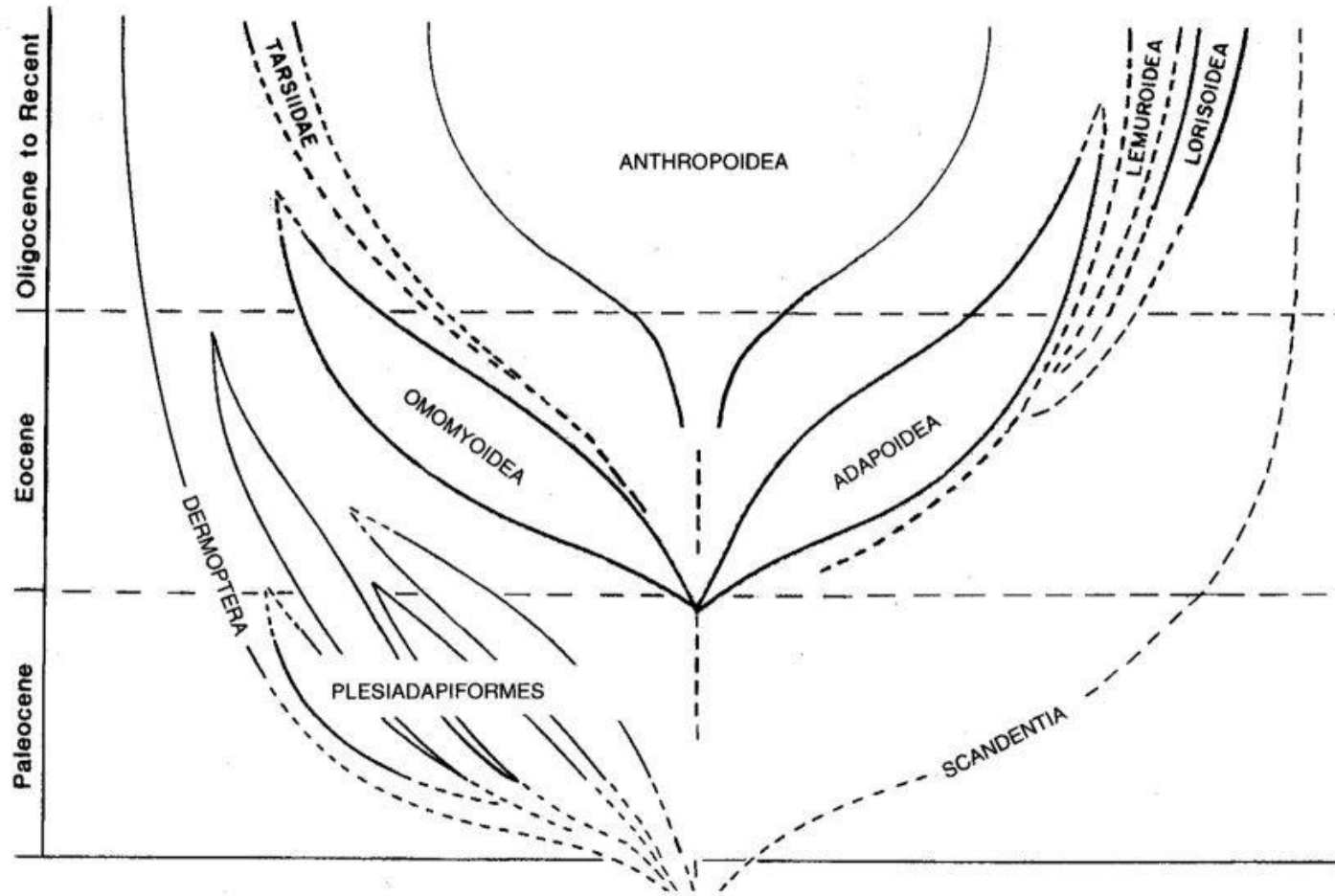
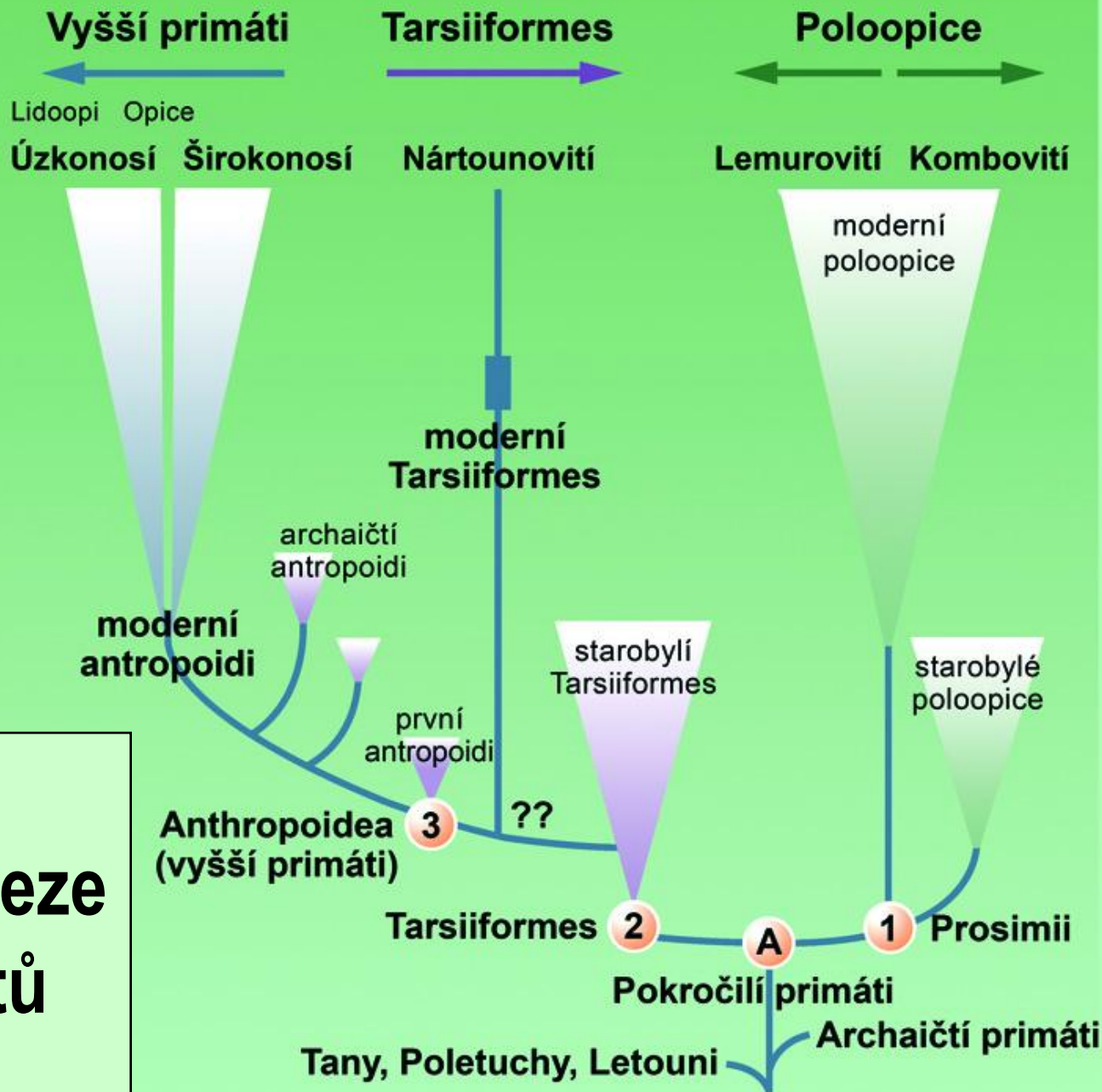

FIGURE 11.9 Phylogenetic relationships of plesiadapiforms, primates (and other archontans).

Fylogeneze primátů

Poloopice a vyšší primáti se vyvíjeli paralelně minimálně od spodního eocénu, a proto mnohé podobné adaptace vznikly paralelně a nejsou přímo srovnatelné

ANTHROPOIDEA
vyšší primáti

**Poloopice a vyšší primáti
se však liší v mnoha**

PROSIMII
polopice

fylogeneticky podstatných znacích

srostlá kost čelní
a dolní čelist

nesrostlá kost čelní
a dolní čelist

očnice je plně
uzavřená

velký mozek,
primární je zrak

očnice je zezadu
otevřená

malý mozek s výraznou
čichovou funkcí

velké špičáky

stavba ucha
podobná člověku

dlouhé čelisti,
malé špičáky

není vetvořen
kostěný zvukovod

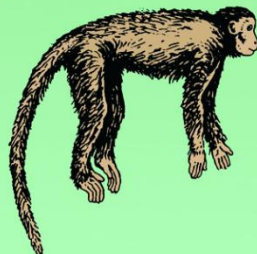
zuby jsou v zásadě
podobné člověku,
vyjíměčně chybí
poslední stoličky

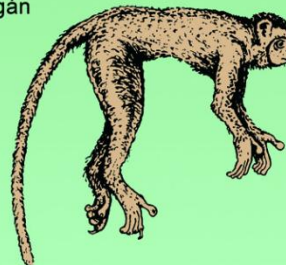
smyslové a vnitřní
orgány jsou podobné
lidským

zubní hřebínek
z dolních řezáků,
častá modifikace
a redukce zubů,
podjazykový orgán

tapetum lucidum
odrazová vrstva
v očních bulvách

barevné vidění
nepohyblivé uši
čich málo výkonný

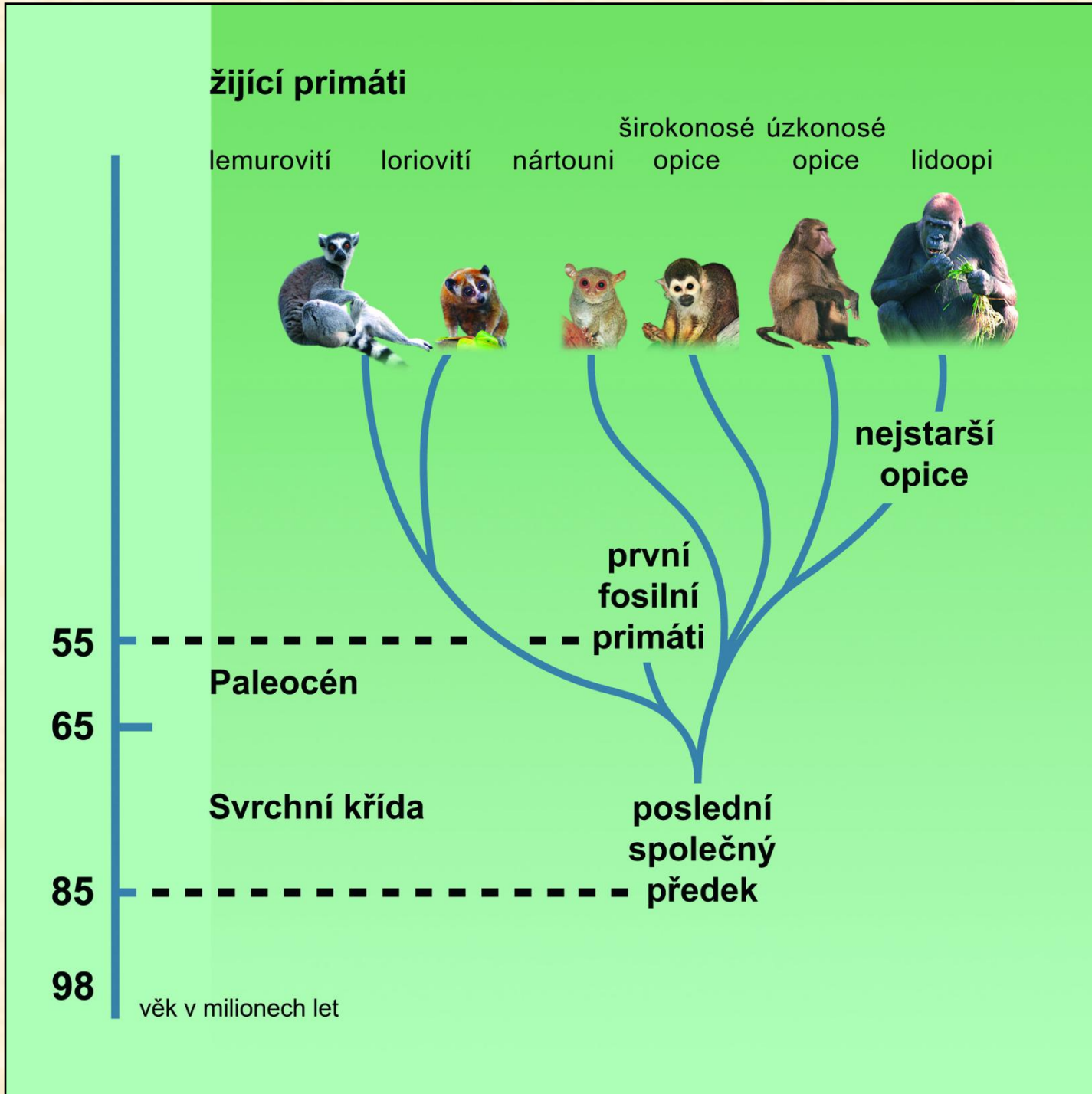

výborný čich
rhinarium („vlhké nozdry“)
pohyblivé ušní boltce

nehty na prstech

velmi dlouhé
zadní končetiny
čisticí pseudodrápek

Teorie paralelního vývoje poloopic a vyšších primátů v třetihorách

Srovnání poloopic a vyšších primátů

ANTHROPOIDEA vyšší primáti

srostlá kost čelní
a dolní čelist

očníce je plně
uzavřená

velký mozek,
primární je zrak

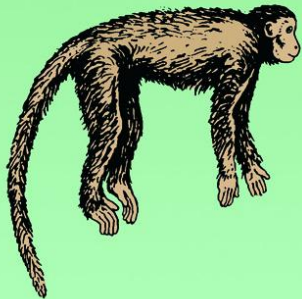
velké špičáky

stavba ucha
podobná člověku

zuby jsou v zásadě
podobné člověku,
vyjimečně chybí
poslední stoličky

smyslové a vnitřní
orgány jsou podobné
lidským

barevné vidění
nepohyblivé uši
čich málo výkonný

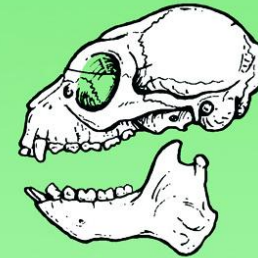
nehty na prstech

PROSIMII polopice

nesrostlá kost čelní
a dolní čelist

očníce je zezadu
otevřená

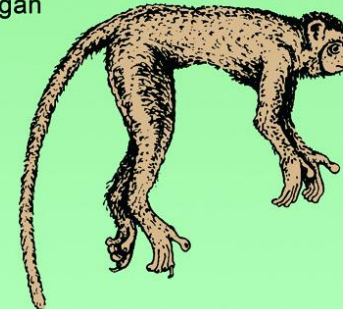
malý mozek s výraznou
čichovou funkcí

dlouhé čelisti,
malé špičáky

není vetvořen
kostěný zvukovod

zubní hřebínek
z dolních řezáků,
častá modifikace
a redukce zubů,
podjazykový orgán

tapetum lucidum
odrazová vrstva
v očních bulvách

výborný čich
rhinarium („vlhké nozdry“)
pohyblivé ušní boltce

velmi dlouhé
zadní končetiny

čisticí pseudodrápek

Základní vlastnosti poloopic

Strepsirhine Features

neúplně uzavřená orbita, divergentní oční osy

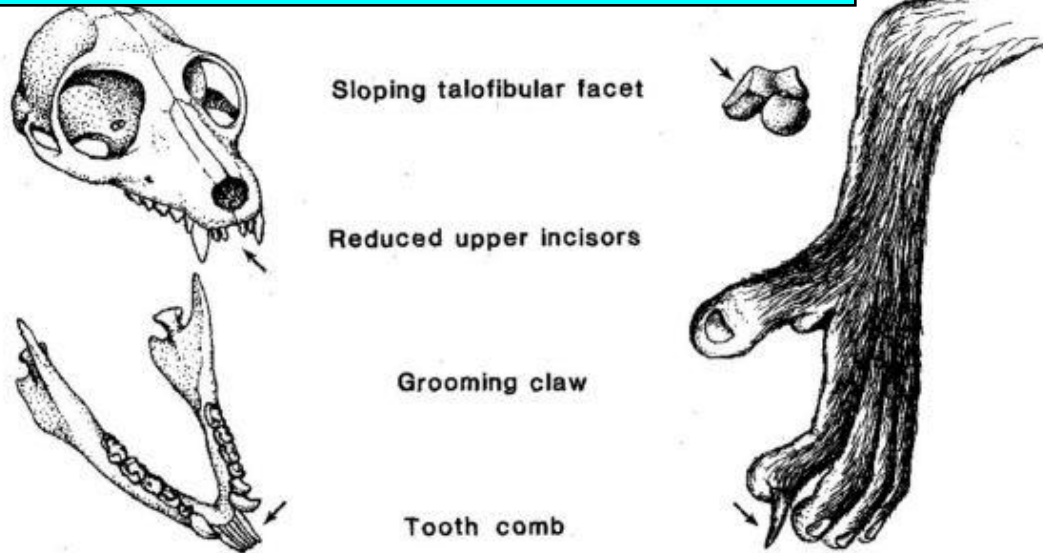

FIGURE 4.4 Distinctive skeletal features of strepsirhine primates: laterally flaring talus, small upper incisors separated by a large cleft, dental tooth comb composed of lower incisors and canines, and grooming claw on the second digit of the foot.

Dlouhé zadní končetiny

Rhinarium, dlouhé čelisti

Tapetum lucidum
odrazová vrstva
pro noční vidění

Systematika poloopic

Podřád: Prosimii - Poloopice

nadčeleď: *Loroidea (Lorisoidea)*

čeleď: *Loridae (Lorisidae)* - outloňovití

lori ryšavý - *Loris tardigradus*

outloň váhavý - *Nycticebus coucang*

poto velký - *Perodicticus potto*

čeleď: *Galagonidae (Galagidae)* - kombovití

komba ušatá - *Galago senegalensis*

komba velká - *Otolemur crassicaudatus*

nadčeleď: *Lemuroidea*

čeleď: *Cheirogaleidae* - makiovití

podčeleď: *Cheirogalerinae*

maki trpasličí - *Microcebus murinus*

maki tlustoocasý - *Cheirogaleus medius*

podčeleď: *Phanerinae*

maki kočičí - *Phaner furcifer*

čeleď: *Megaladapidae* - lepilemurovití

lemur čilý - *Lepilemur mustelinus*

čeleď: *Lemuridae* - lemurovití

podčeleď: *Lemurinae* - lemuři

lemur kata - *Lemur catta*

lemur hnědý - *Eulemur fulvus*

lemur vari - *Varecia variegata*

podčeleď: *Hapalemurinae* - hapalemuři

lemur šedý - *Hapalemur griseus*

čeleď: *Indriidae* - indriovití

sifaka malý - *Propithecus verreaux*

indri krátkoocasý - *Indri indri*

čeleď: *Daubentoniidae* - ksukolovití

ksukol ocasatý - *Daubentonia madagascariensis*

Geografické rozšíření poloopic

Systematika loriovitých

čeleď: Loridae (*Lorisidae*) - outloňovití

Asijští

lori ryšavý - *Loris tardigradus*

outloň váhavý - *Nycticebus coucang*

outloň malý - *Nycticebus pygmaeus*

Afričtí

poto bezocasý - *Arctocebus calabarensis*

poto zlatý - *Arctocebus aureus*

poto velký - *Perodicticus potto*

GENUS	SPECIES	VÝSKYT	Hmotnost - samci	Hmotnost - samice	Hmotnost	Index intermembralis
Lorisidae						
Arctocebus	calabarensis	Kamerun, Nigérie			266-465	89
Perodicticus	potto	Pobřeží západní Afriky, centrální Afrika			850-1600	87,5
Loris	tardigradus	Indie, Srí Lanka			102-285	93
Nycticebus	coucang	Jihovýchodní Ásie	1207	1195		88,7
Nycticebus	pygmaeus	Vietnam, Laos, Kambodža	462	372		91

Asijští loriovití

Lori ryšavý

Outloňové

Outloň váhavý

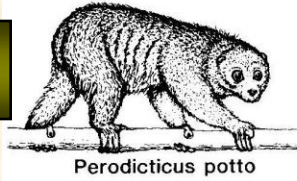

Outloň trpasličí

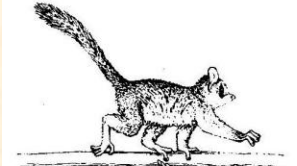

Ploopyce žijící v Gabunu - loriovití

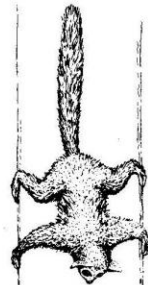
Poto velký

Perodicticus potto

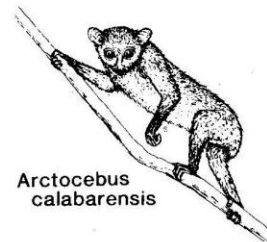
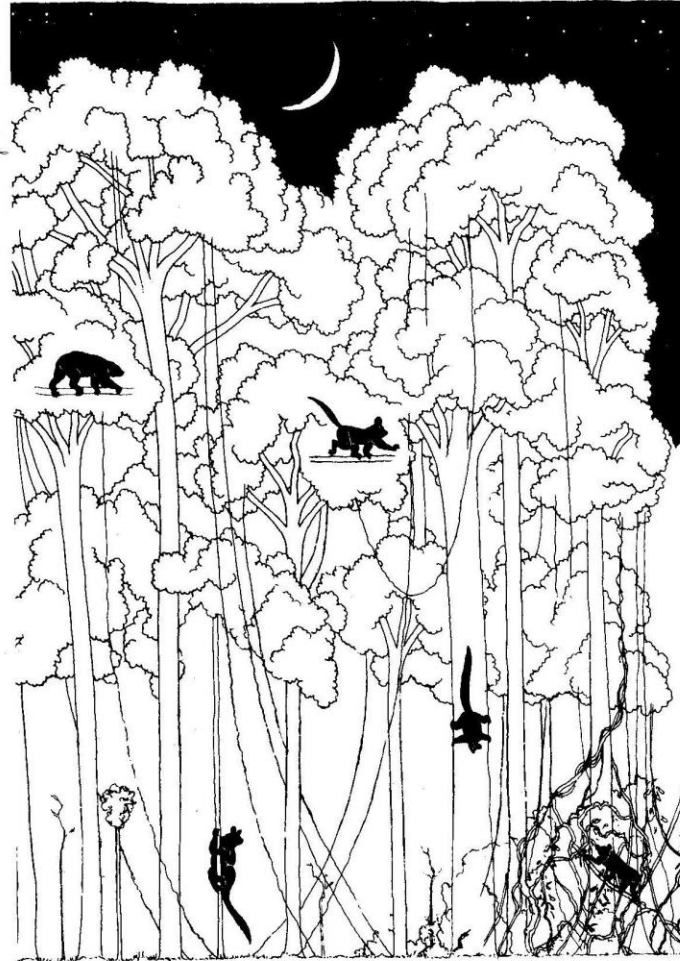
Galagoides demidovii

Euoticus elegantulus

Galagoides alleni

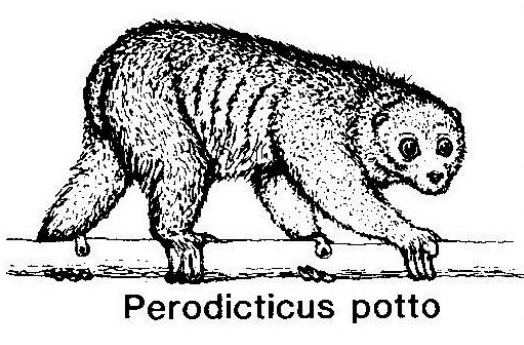

Arctocebus calabarensis

Poto bezocasý

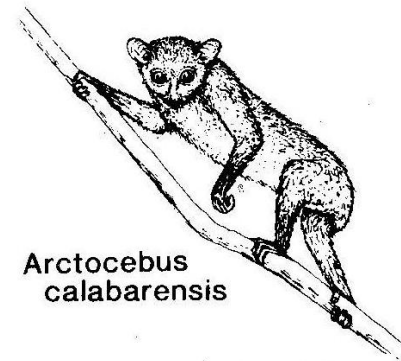
Poto velký a poto krátkoocasý

Perodicticus potto

Potto
Range

*Arctocebus
calabarensis*

Poto krátkoocasý a poto zlatý

Komby - Galagonidae

nadčeleď: *Loroidea (Lorisoidea)*

čeleď: *Galagonidae (Galagidae)* - kombovití

komba ušatá - *Galago senegalensis*

komba jižní - *Galago moholi*

komba somálská - *Galago gallarum*

komba Matschieova - *Galago matschiei*

komba tmavá - *Galago alleni*

komba malá - *Galagoides demidoff*

komba Thomasova - *Galagoides thomasi*

komba zanzibarská - *Galagoides zanzibaricus*

komba velká - *Otolemur crassicaudatus*

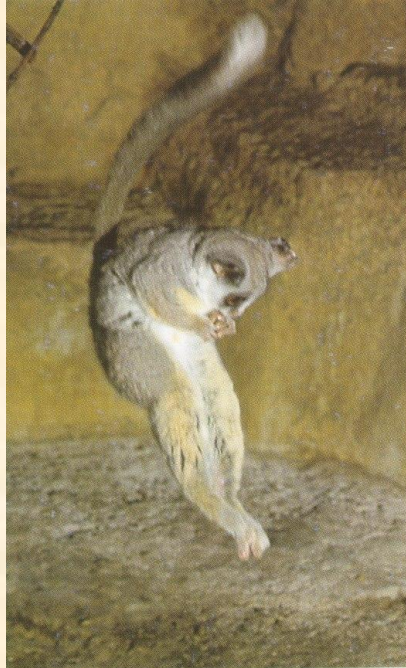
komba Garnettova - *Otolemur garnetti*

komba krátkouchá - *Euoticus elegantulus*

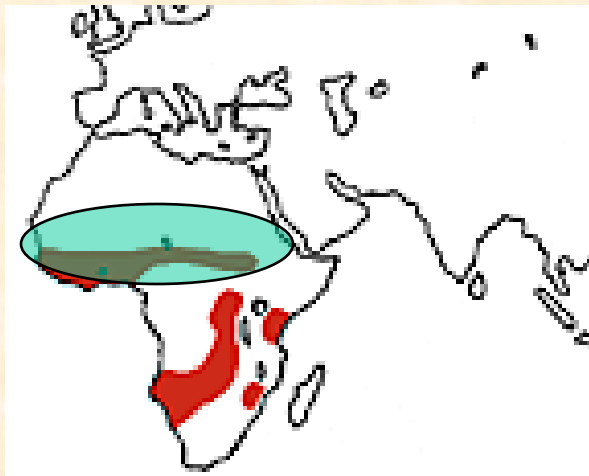
komba světlá - *Euoticus pallidus*

Menší komby - rod *Galago*

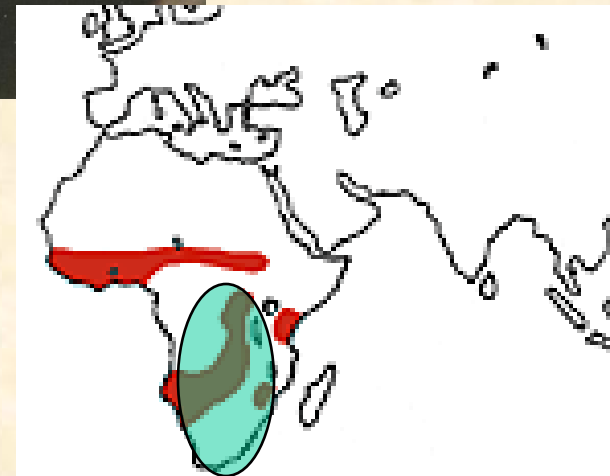
Galagonidae	Species	Výskyt	Samci - g	Samice - g
Galago	alleni	Rovníková Guinea, Gabun, Kamerun, Kongo		
Galago	gallarum	Kenya, Somálsko, Etiopie		
Galago	senegalensis	rovníková Afrika	210	193
Galago	matschiei	Zaire		
Galago	moholi	centrální jižní Afrika	211	188

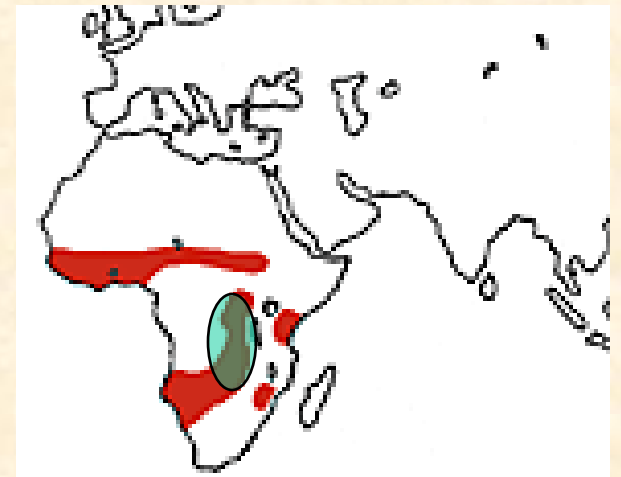
Komba ušatá - *Galago senegalensis*

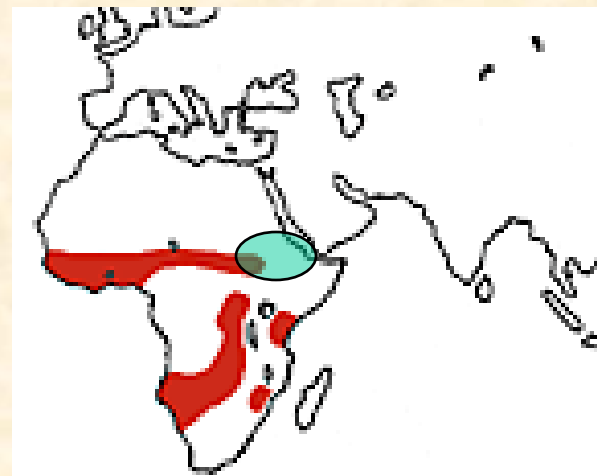
Komba jižní - *Galago moholi*

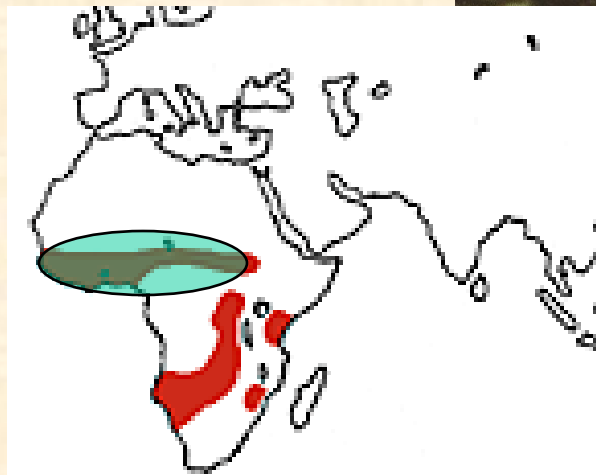
Komba Matscheiova - *Galago matschei*

Komba somálská - *Galago gallarum*

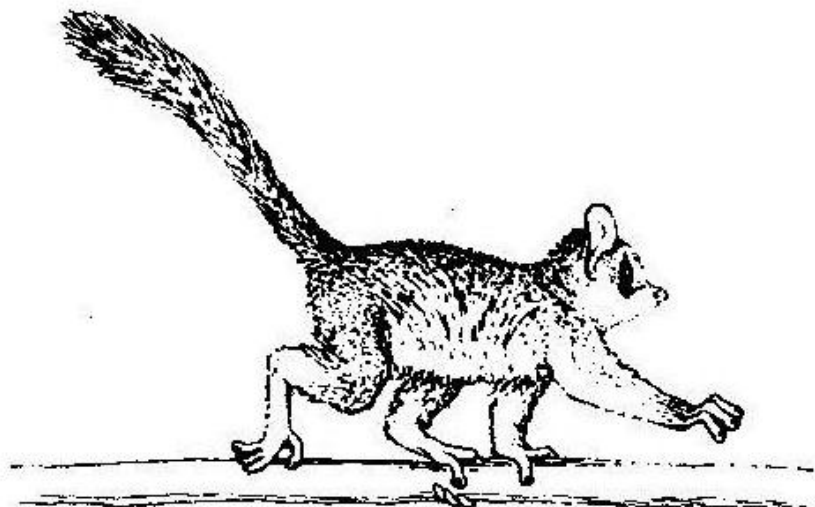

Komba tmavá - *Galago alleni*

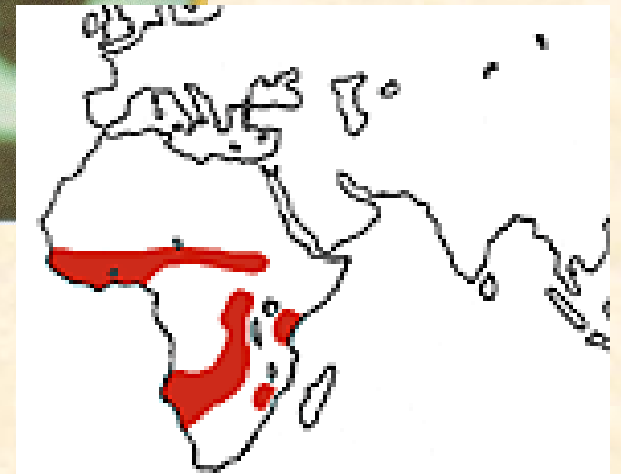
Malé komby - rod *Galagoides*

Galagonidae	Species	Výskyt	Samci - g	Samice - g
Galagoides	demidoff (demidovi)	Senegal až Uganda, téměř celá rovníková Afrika	81	69
Galagoides	thomasi	Zair, Angola, Uganda, Kamerun		
Galagoides	zanzibaricus	východní pobřeží Afriky	130-183	118-155

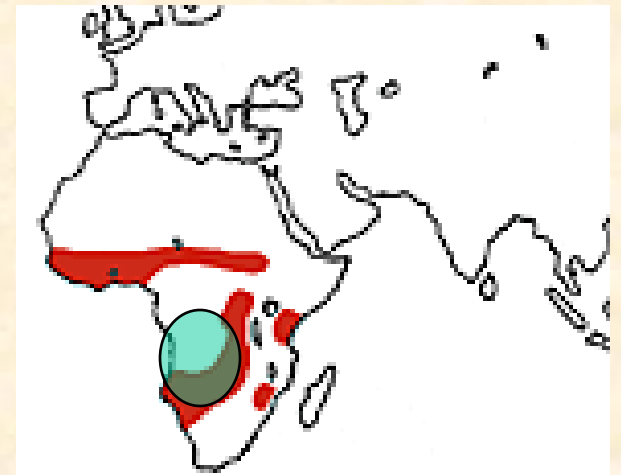

Galagoides demidovii

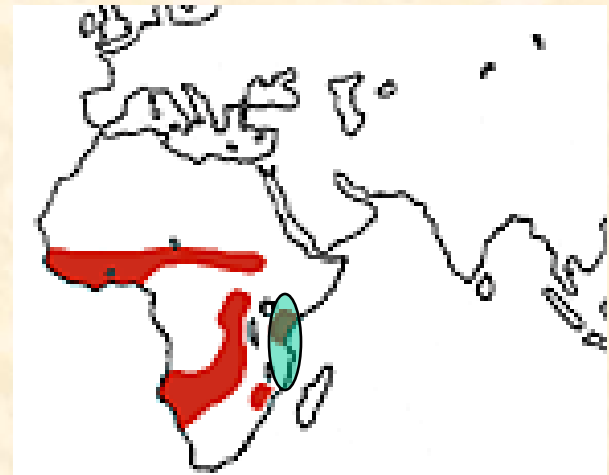
Komba malá - *Galagoides demidoff*

Komba Thomasova - *Galagoides thomasi*

Komba zanzibarská - *Galagoides zanzibaricus*

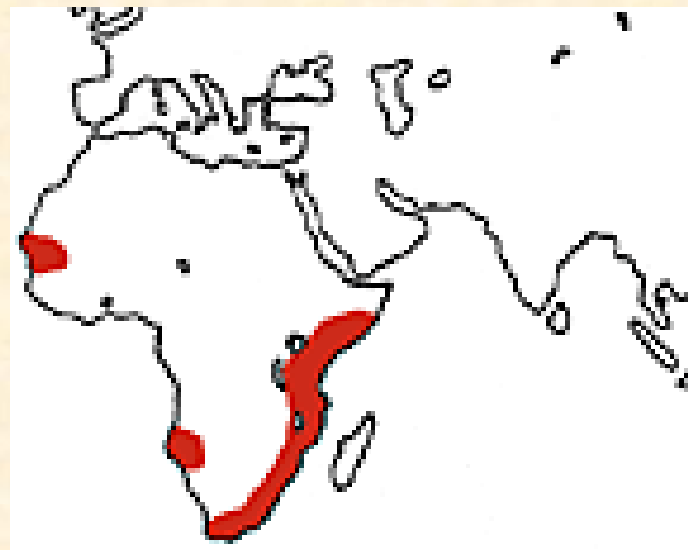

Velké komby - rod *Otolemur*

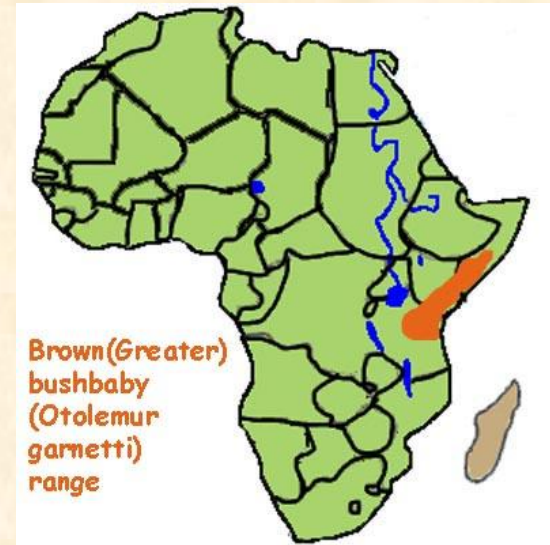
Galagonidae	Species	Výskyt	Samci - g	Samice - g
Otolemur	garnettii	Somálsko, Tanzanie, Zanzibar	822	721
Otolemur	crassicaudatus	Kenya, Tanzánie, Rwanda, Jižní Afrika, Angola	1495	1242

Komba velká - *Otolemur crassicaudatus*

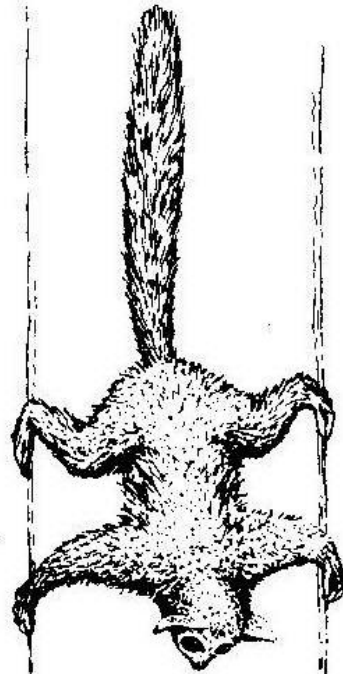

Komba Garnettova - *Otolemur garnetti*

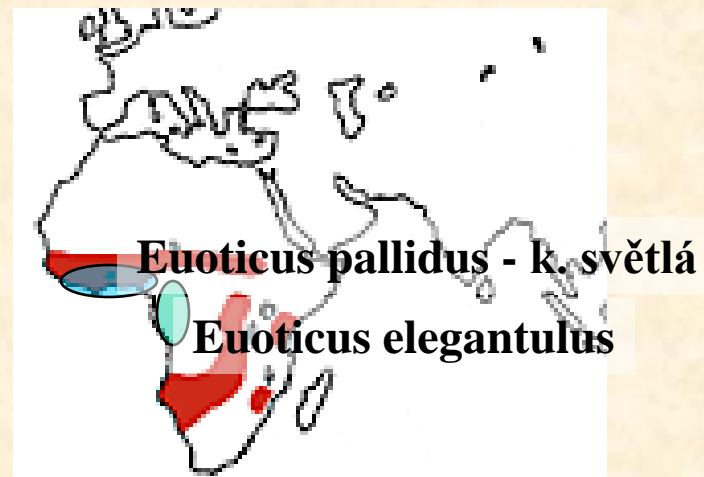
Drápkaté komby - rod *Euoticus*

Galagonidae	Species	Výskyt	Samci - g	Samice - g
Euoticus	elegantulus	Gabun, Kongo, Kamerun	300	271
Euoticus	pallidus	Nigérie, Kamerun, Rovníková Guinea		

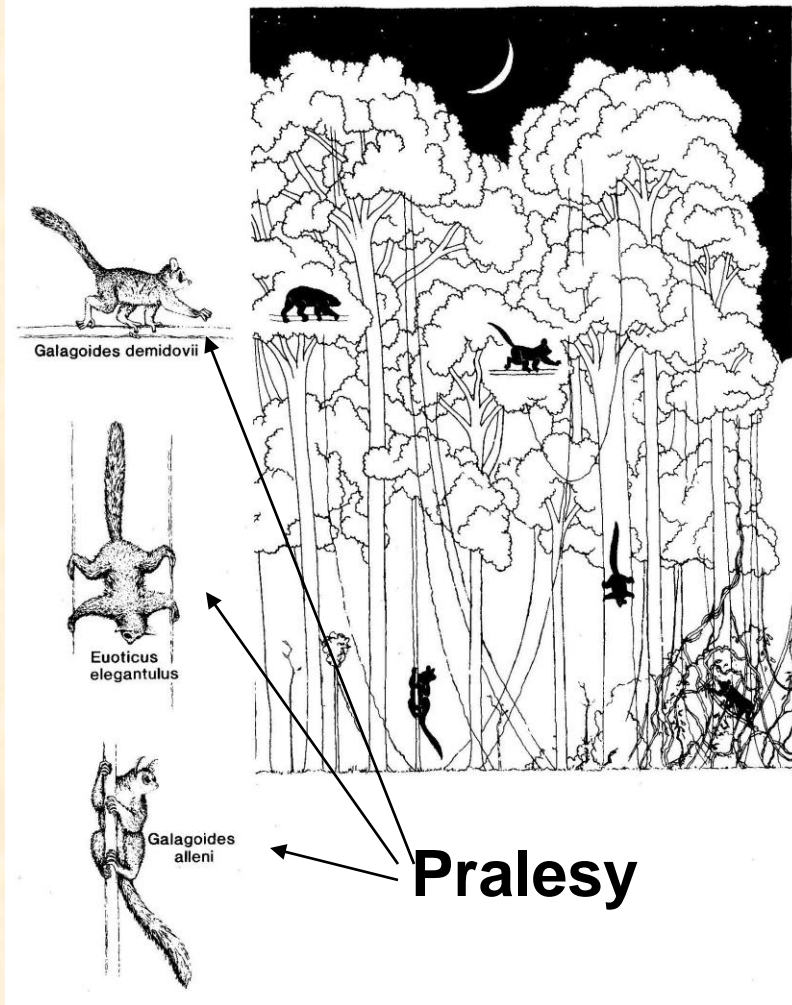

**Euoticus
elegantulus**

Komba krátkouchá - *Euoticus elegantulus*

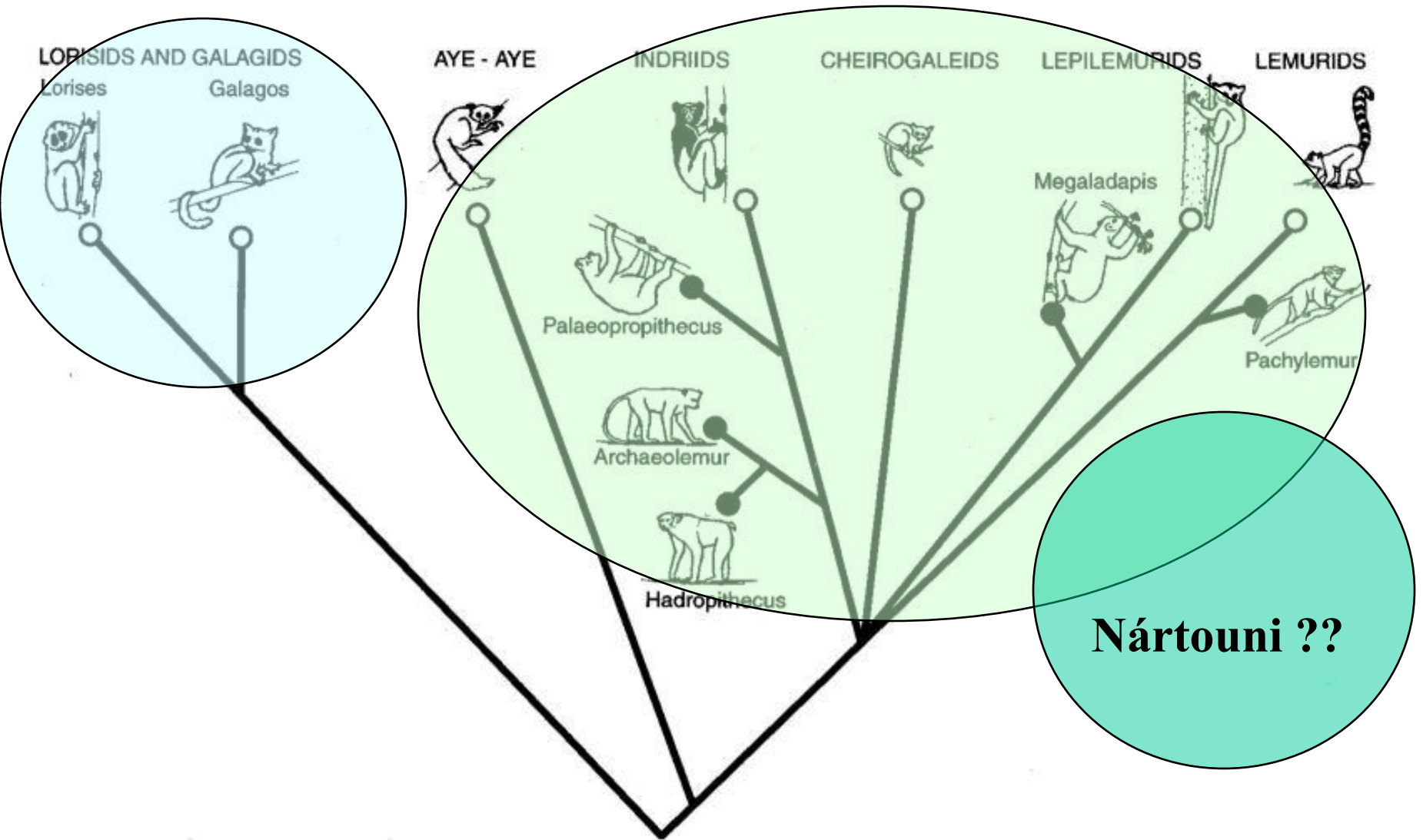

Ekologická diferenciace komb

**Lesy a
lesostepi**

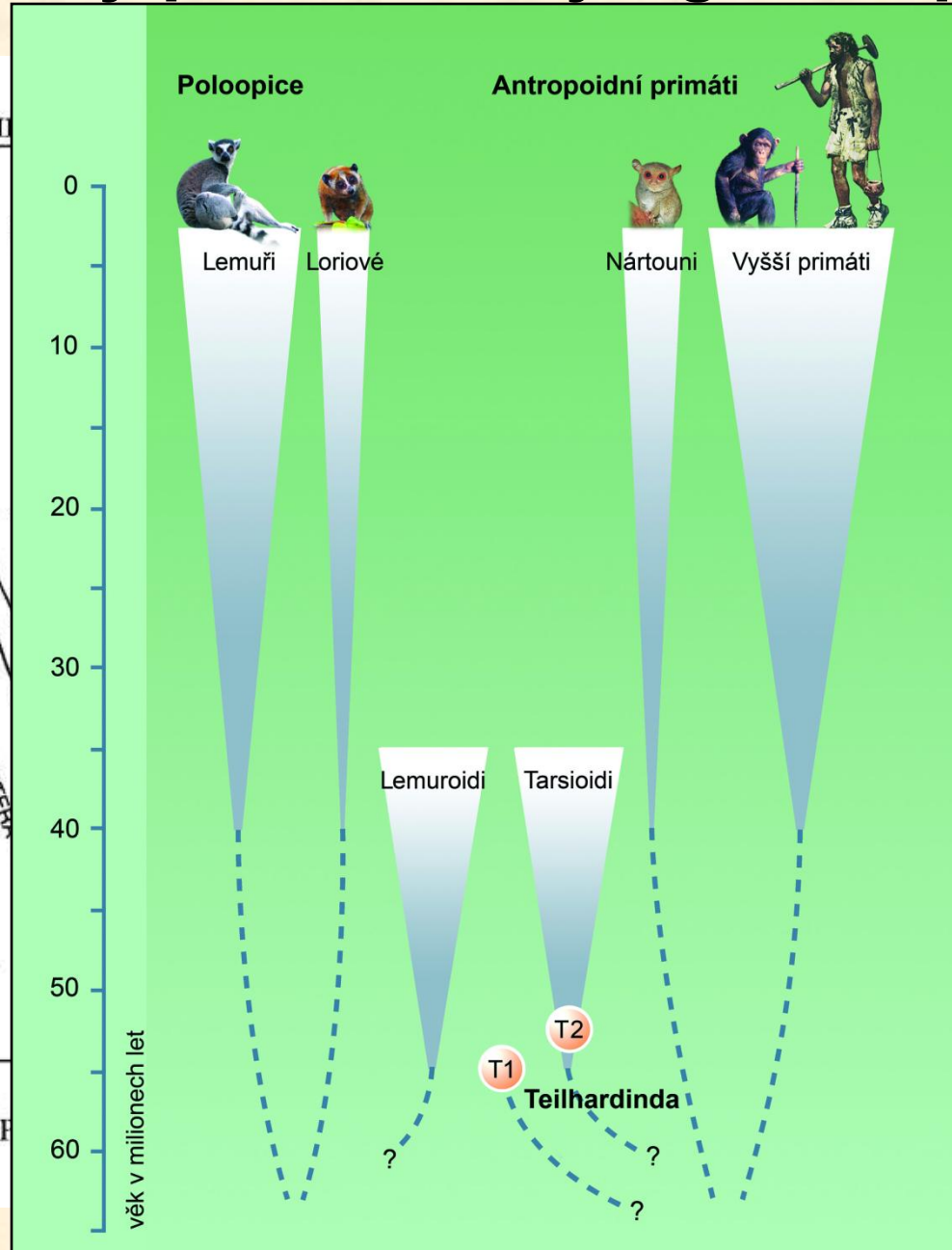
Fylogeneze poloopic

Nártouni ??

FIGURE 4.24 A phylogeny of strepsirhines, including representative subfossil genera.

Současný pohled na fylogenezi primátů

THI
 Oligocene to Recent
 Eocene
 Paleocene
 DERMOPTERA
 FIGURE 11.9

345
 LORISOIDEA
 ???
 ontans).